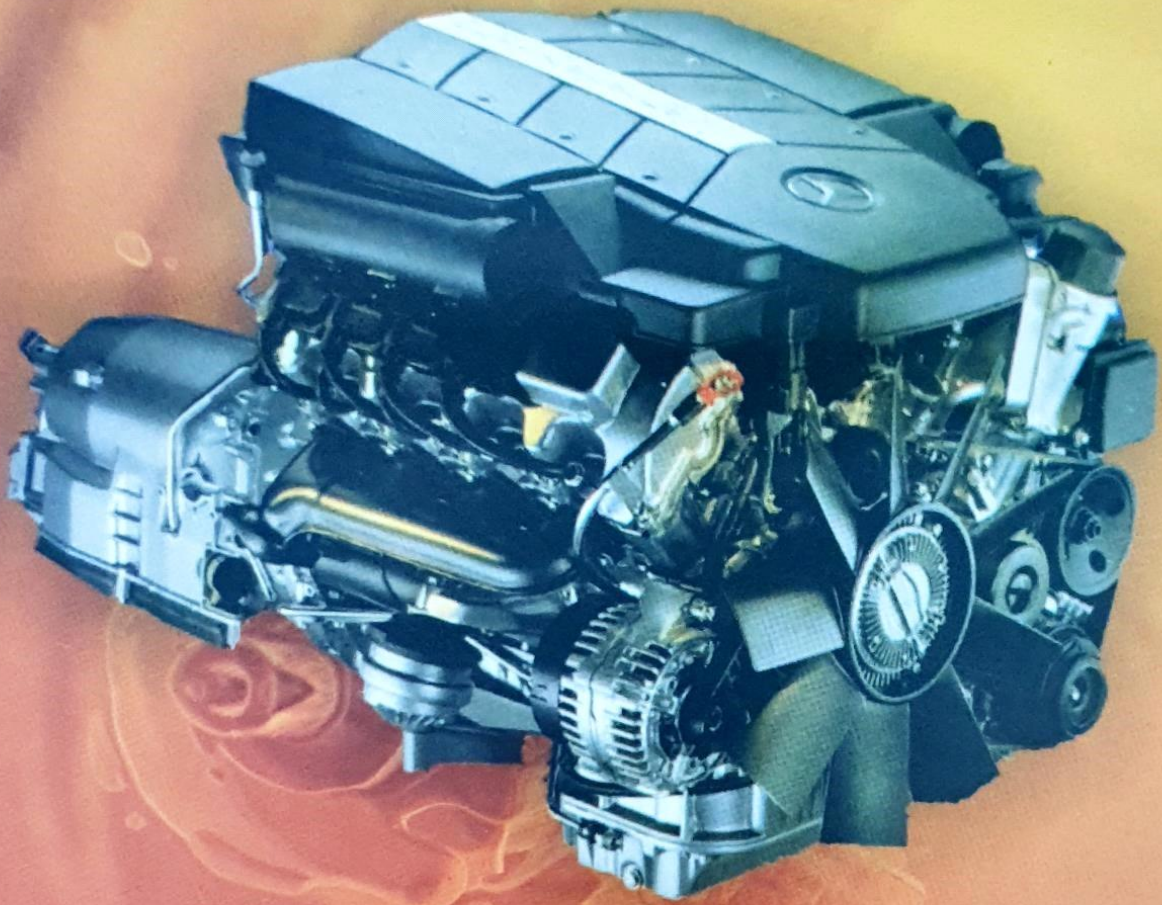

PHẠM MINH TUẤN

ĐỘNG CƠ ĐỐT TRONG

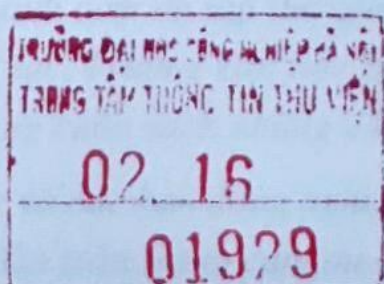
NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT

PHẠM MINH TUẤN

LỜI NÓI ĐẦU

ĐỘNG CƠ ĐỐT TRONG

(Giáo trình cho sinh viên cơ khí)

**NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT
HÀ NỘI**

LỜI NÓI ĐẦU

Động cơ đốt trong đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế, là nguồn động lực cho các phương tiện vận tải như ô tô, máy kéo, xe máy, tàu thủy, máy bay, hay các máy công tác như máy phát điện, bơm nước... Mặt khác, động cơ đốt trong, đặc biệt là động cơ ô tô là một trong những nguyên nhân chính gây ô nhiễm môi trường, nhất là ở thành phố.

Do tính phổ biến của động cơ đốt trong nên đã từ lâu, hầu như tất cả sinh viên cơ khí đều được học môn Động cơ đốt trong. Môn học này trang bị những kiến thức cơ bản về nguyên lý làm việc và kết cấu động cơ.

Cuốn sách này được viết trên cơ sở tập hợp những bài giảng của tác giả đã được tiến hành lâu nay, được xuất bản lần đầu vào năm 1997 và tái bản nhiều lần, có bổ sung những kiến thức mới và hiện đại về chuyên ngành sao cho phù hợp với thực tiễn Việt Nam.

Trước hết, cuốn sách là giáo trình phục vụ sinh viên cơ khí, ngoài ra có thể dùng làm tài liệu tham khảo cho sinh viên ngành động cơ, ngành ô tô khi bắt đầu học chuyên ngành.

Tác giả xin chân thành cảm ơn tập thể cán bộ giảng dạy Bộ môn Động cơ đốt trong, Viện Cơ khí Động lực, Trường Đại học Bách khoa Hà Nội đã đóng góp cho đề cương cũng như nội dung cuốn sách những ý kiến quý báu.

Kính mong bạn đọc và các bạn đồng nghiệp lượng thứ cho những thiếu sót có thể còn trong cuốn sách. Xin trân trọng cảm ơn những ý kiến đóng góp của các bạn để cuốn sách được hoàn chỉnh hơn trong những lần xuất bản sau.

Các ý kiến xin gửi về Nhà xuất bản Khoa học và Kỹ thuật, 70 Trần Hưng Đạo, Hà Nội.

Hà Nội, ngày 25/8/2012

TÁC GIẢ

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3
-------------------	---

PHẦN MỞ ĐẦU

VÀI NÉT SƠ LƯỢC VỀ ĐỘNG CƠ ĐỐT TRONG

1. Động cơ đốt trong là một loại động cơ nhiệt	5
2. Vài nét về lịch sử phát triển động cơ đốt trong	5
3. Phân loại động cơ đốt trong	6
4. Ưu nhược điểm của động cơ đốt trong	7

PHẦN I

NGUYÊN LÝ LÀM VIỆC CỦA ĐỘNG CƠ ĐỐT TRONG

Chương I. Nguyên lý làm việc của động cơ đốt trong	9
1.1. Nhiên liệu lỏng dùng trong động cơ đốt trong	9
1.2. Các khái niệm cơ bản	14
1.3. Nguyên lý làm việc của động cơ 4 kỳ không tăng áp	15
1.4. Nguyên lý làm việc của động cơ 2 kỳ	19
1.5. Nguyên làm việc của động cơ tăng áp	21
1.6. Nguyên lý làm việc của động cơ nhiều xylanh	23
1.7. Nguyên lý làm việc của động cơ piston quay (động cơ Wankel)	24
1.8 Những thông số kinh tế - kỹ thuật cơ bản của động cơ	26

PHẦN 2

CÁC CƠ CẤU VÀ HỆ THỐNG CỦA ĐỘNG CƠ ĐỐT TRONG

Chương II. Cơ cấu trục khuỷu thanh truyền	33
2.1. Động học, động lực học của cơ cấu trục khuỷu - thanh truyền	33
2.2. Kết cấu các chi tiết chính	37
Chương III. Thân máy và nắp xylanh	66
3.1. Thân máy	66
3.2. Nắp xylanh	71
Chương IV Cơ cấu phân phối khí	76
4.1. Yêu cầu và phân loại	76
4.2. Bố trí xupap và dẫn động cơ cấu phân phối khí	77
4.3. Kết cấu của các chi tiết chính	80
Chương V Hệ thống nhiên liệu	96
5.1. Hệ thống nhiên liệu của động cơ xăng	96
5.2. Hệ thống nhiên liệu và hình thành khí hỗn hợp trong động cơ diesel	117
5.3. Các phương pháp hình thành khí hỗn hợp trong động cơ diesel	128
5.4. Cơ cấu điều tốc	134
Chương VI. Hệ thống bôi trơn	138
6.1. Công dụng và các thông số sử dụng của dầu bôi trơn	138
6.2. Các loại hệ thống bôi trơn	140
6.3. Kết cấu một số bộ phận chính	144

Chương VII. Hệ thống làm mát	152
7.1. Công dụng của hệ thống làm mát	152
7.2. Các loại hệ thống làm mát.....	152
Chương VIII. Hệ thống đánh lửa trong động cơ xăng	160
8.1. Hệ thống đánh lửa thường, dùng acqui.....	160
8.2. Hệ thống đánh lửa bằng manhêrô	162
8.3. Hệ thống đánh lửa bán dẫn.....	164
Chương IX Hệ thống khởi động.....	167
9.1. Tốc độ vòng quay tối thiểu để khởi động	167
9.2. Các loại hệ thống khởi động.....	167
9.3. Thiết bị hỗ trợ khởi động	170
Chương X. Khí thải và vấn đề ô nhiễm môi trường.....	174
10.1. Khái niệm chung.....	174
10.2. Thành phần độc hại trong khí thải	175
10.3. Các phương pháp giảm nồng độ độc hại trong khí thải động cơ.....	177
Tài liệu tham khảo	190